

De Distel, tegeltableau, Hotel Polen, voormalige ingang van het hotel, Rokin 14, Amsterdam – fragment van het veel grotere tableau dat in 1915 door De Distel werd opgeleverd. Bruikleen: coll. Meentwijk

Spaarnestad archief, 1915; op de inzet links de vroegere ingang aan de Kalverstraat 15-17, rechts het bewaard gebleven tableau.

Keramisch Museum Goedewaagen

De Distel, tableau Hotel Polen, 1915

Een tegeltableau als stille getuige van een rampzalige brand op 9 mei 1977

Begin februari 2015 kreeg het Keramisch Museum Goedewaagen van de collectie Meentwijk een 90 cm hoog tegeltableau in bruikleen met een afbeelding van het bij de verschrikkelijke brand op 9 mei 1977 verwoeste Hotel Polen aan het Amsterdamse Rokin. Research leerde dat het ongemerkte tableau dat tot voor kort in het trappenhuis van Hotel Krasnapolsky, de moedermaatschappij van Hotel Polen, hing, oorspronkelijk in 1915 aangebracht was in Hotel Polen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van de Maatschappij tot Exploitatie van het Poolsche Koffiehuis. Deze firma werd in 1890 gesticht, toen eenmaal besloten was om het koffiehuis aan de Kalverstraat 15-17 naar achteren door te trekken met een hotelbouw aan het Rokin 14 naar een ontwerp van architect Eduard Cuypers.

Hotel Polen schreef op 9 mei op een uiterst tragische manier geschiedenis. Het hotel en het aan de andere kant van de Papenbroekssteeg liggende kunstantiquariaat van De Slegte brandden tot de fundamenten af. Met 33 dodelijke slachtoffers en 21 zwaargewonden werd de brand van Hotel Polen de meest dodelijke brand in Nederland na de oorlog. Het televisieprogramma *Andere Tijden* wijdde een uitzending aan deze ramp.

Een foto van het tableau uit het Spaarnestad-archief wijst verder uit dat het nu verworven bruikleen maar een klein deel vormde van een veel groter geheel. Daarop was ook een afbeelding van het Kalverstraatpand opgenomen. Vooral nog wordt vermoed dat alleen de tegels van het Rokin-deel uit de brandresten gered zijn. Een krantenbericht uit *De Telegraaf* van 18 maart 1915 documenteert dat het complete tableau oorspronkelijk aangebracht was in de vestibule van de entree aan het Rokin en dat het tableau vervaardigd was door de Amsterdamse Plaat- en Tegelbakkerij De Distel. De tijdschriftfoto van 1915 laat helaas geen naam van de betrokken schilder zien. De kans is echter groot dat W.G.F. Jansen, tot 1908 chef van de schildersafdeling van De Distel, die in 1915 naar de fabriek was teruggehaald om het indrukwekkende tegeltableau van de Sarphatibrug en het Paleis van Volkslijt te schilderen, ook deze prestigieuze opdracht kreeg. Een opmerkelijk gegeven hierbij is dat directeur Jac. M. Lob van De Distel er met deze tableau-opdracht andermaal in slaagde om aan de Noord-Zuid-as van toen, bestaande uit Damrak en Rokin, op weer een prominente plek tegelwerk van zijn fabriek geplaatst te krijgen. Aan het Damrak was dat een tableau met een stadsgezicht in het door H.P. Berlage gebouwde pand van de Algemene Levensverzekerings Maatschappij, later het C&A-pand. Een tableau dat waarschijnlijk door brand verwoest werd. In de directiekamer van De Bijenkorf kwam een Disteltableau te hangen. Hetzelfde gold voor de tuinzaal van Hotel Krasnapolsky. Voor De Distel hadden C.A. Lion Cachet en L. Zijl in 1913 aan het Rokin 75-79 voor de firma B.H. Markus een sgraffitotableau met waarschijnlijk goudlijn-inleg uitgevoerd. Heel succesvol was De Distel in 1902 met prachtig tegelwerk van Bert Nienhuis voor het Leesmuseum, later Mak van Waay-Sotheby's. Tableaus die 20 jaar geleden aan gruzelementen geslagen werden door een sloper. In opdracht van het Nederlands Tegelmuseum zijn Nienhuis' schouwtableaus met de grootste mogelijk zorg gerestaureerd.